

Razvojna Agencija Žepče d.o.o.
Development Agency Žepče d.o.o.

**ANALIZA ANKETE O STVARNIM POTREBAMA POLJOPRIVREDNIKA ZA SAVJETODAVNOM
POMOĆI U POLJOPRIVREDI U OPĆINI ŽEPČE**

pripremila:
Razvojna agencija Žepče

Žepče, srpanj/juli 2014

Uvod

U periodu 2014-2017 godine, na području općine Žepče, OXFAM provodi projekt „Pristup tržištu malim poljoprivrednim proizvođačima/farmerima“, koji financira IFAD (Međunarodni fond za poljoprivredni razvoj).

Kao stručni suradnik projekta, Razvojna agencija Žepče provela je anketu među 100 poljoprivrednika s područja općine Žepče, u periodu (15.06. – 30.06.2014), u sklopu istraživanja o stvarnim potrebama poljoprivrednika za savjetodavnom pomoći na području Žepča.

Svrha ankete bila je dobiti povratne informacije s terena, direktno od korisnika o tome kakve savjetodavne usluge poljoprivrednici trenutno koriste, i kakve poljoprivredne savjetodavne usluge im trebaju, a trenutno se ne pružaju na području općine Žepče.

U anketi su sudjelovali poljoprivrednici iz 90% naselja općine Žepče.

74% ispitanika su muškarci, a 26% su žene poljoprivrednice.

Anketa se sastojala od 7 pitanja. Prvi set pitanja (1-3) odnosio se na informacije o samom ispitaniku, kako bi se formirao profil sudionika ankete.

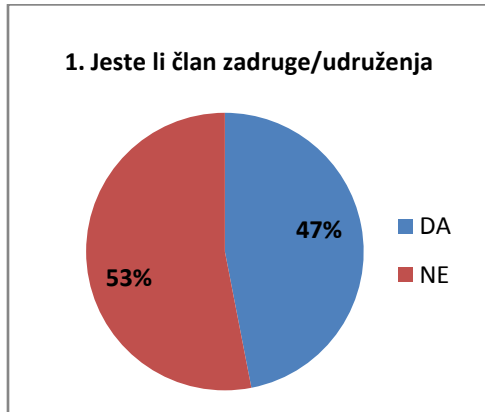
Drugi set pitanja (4-7) odnosio se konkretno na pitanja o trenutnom korištenju usluga, potrebnim uslugama i potrebnoj pomoći u području poljoprivredne proizvodnje.

I Profil poljoprivrednika- ispitanika

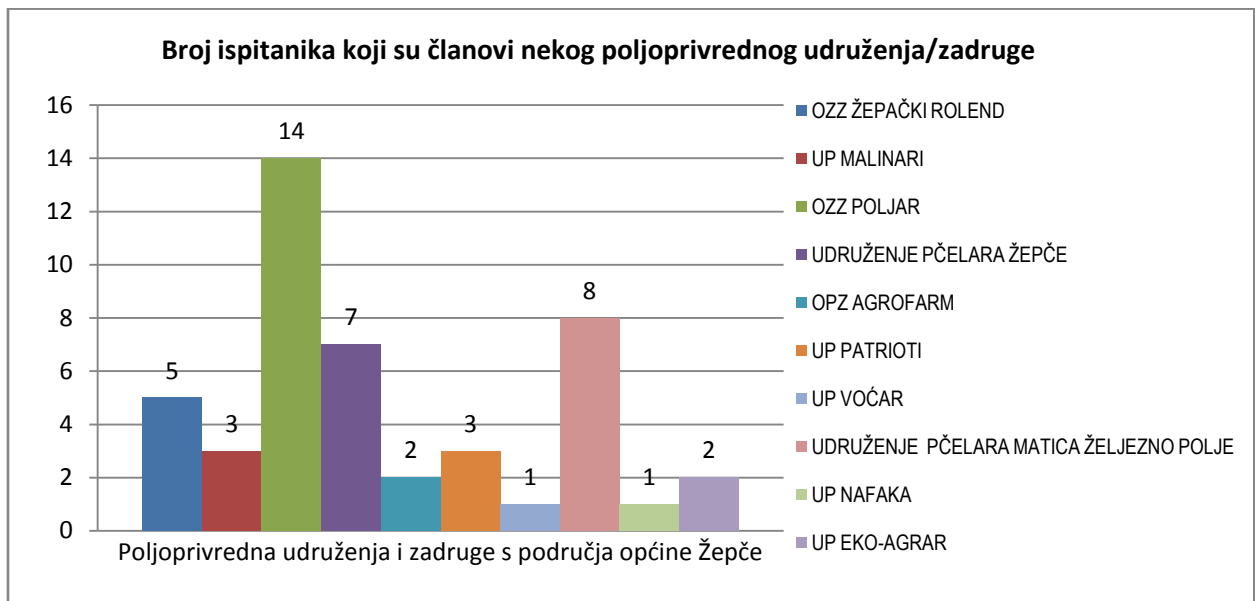
1. Jeste li član zadruga/udruženja?

Na prvo pitanje odgovorilo je 98 anketiranih poljoprivrednika.

46 ispitanika (47%) članovi su nekog poljoprivrednog udruženja ili zadruge s područja općine Žepče (Graf 1 i Graf 2), dok 52 poljoprivrednika nisu članovi niti jedne poljoprivredne organizacije (Graf 1).

Graf 1 Pripadnost anketiranih poljoprivrednika nekom obliku poljoprivredne organizacije

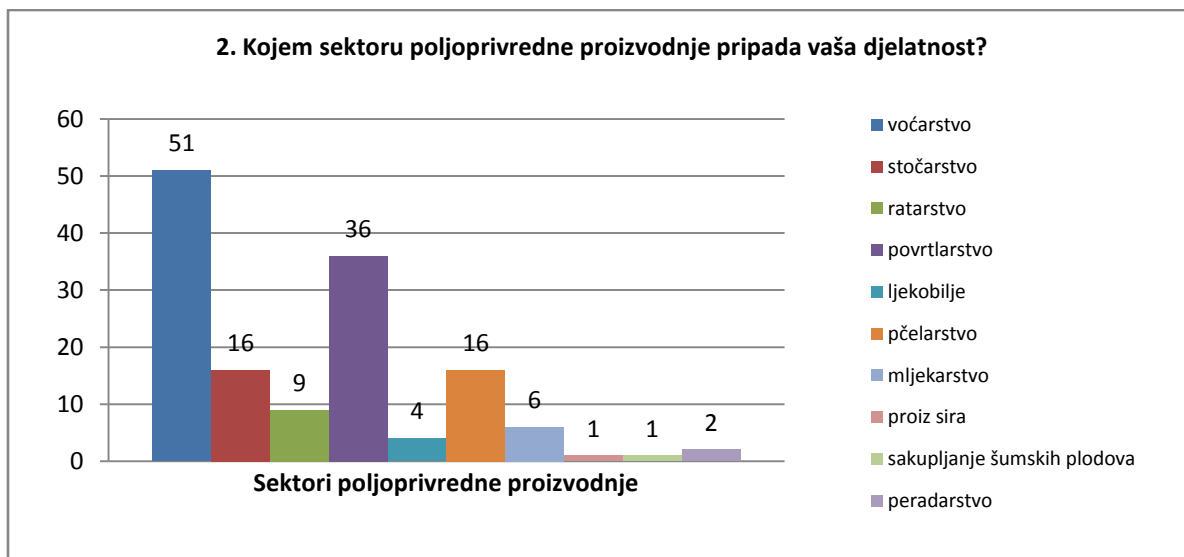

Graf 2 Pregled članstva anketiranih poljoprivrednika po postojećim zadrugama/udruženjima

2. Kojem sektoru poljoprivredne proizvodnje pripada vaša djelatnost?

Na drugo pitanje odgovorili su svi ispitanici. Među anketiranim poljoprivrednicima najzastupljeniji poljoprivredni sektor je voćarstvo (51%), zatim povrtlarstvo (36%), a značajno su zastupljeni i sektori stočarstva i pčelarstva sa po 16%. Prisutni su i ratarstvo (9%), mljekarstvo (6%), ljekobilje (4%), peradarstvo (2%), proizvodnja sira (1%), i sakupljanje šumskih plodova.

Određeni broj poljoprivrednika je odabrao više sektora u kojima djeluju, ali su u anketi kategorizirani samo prema sektoru koji je pretežna poljoprivredna djelatnost.

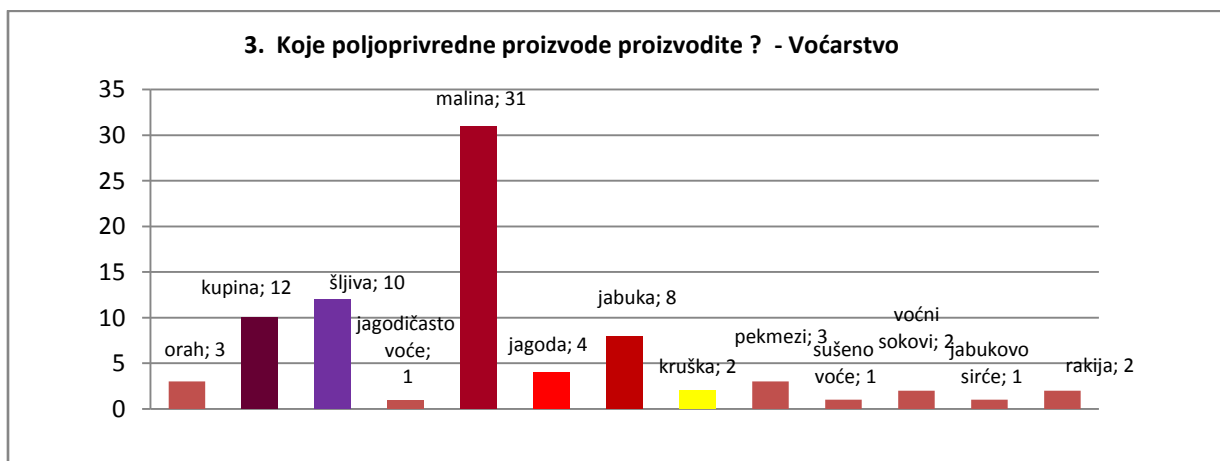

Graf 3 Prikaz strukture poljoprivrednika prema pretežnom poljoprivrednom sektoru

3. Koje poljoprivredne proizvode proizvodite ?

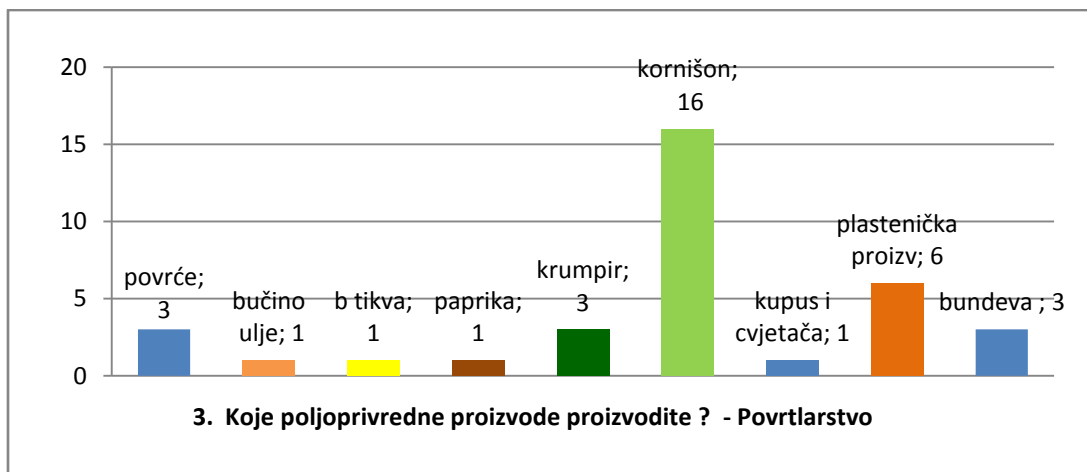
Na ovo pitanje odgovorilo je 97 anketiranih poljoprivrednika. Odgovori su sortirani prema sektorima poljoprivrede kako bi se vidjela sektorska razgranatost i faza finalizacije proizvoda.

Prvi analizirani sektor je voćarstvo, kojim se bavi 51% svih ispitanika. Najveći broj anketiranih poljoprivrednika bavi se proizvodnjom maline (39%), te kupine i šljive (15% i 12%). Anketirani su i proizvođači jabuke (10%), oraha (4%), kruške (2%). Zastupljeni su proizvodi više oblika finalizacije, od sirovog voća do pekmeza, sušenog voća, voćnih sokova, jabukovog sirćeta, i rakije.

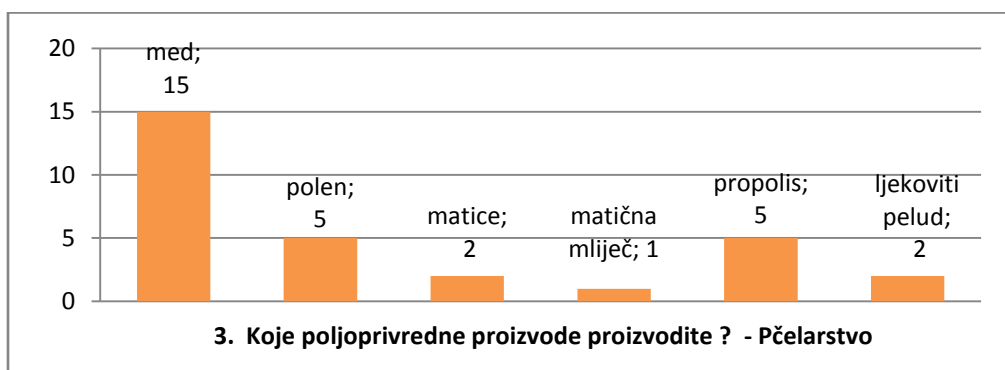
Graf 4 Zastupljeni poljoprivredni proizvodi u sektoru voćarstva

U sektoru povrtlarstva, anketirani poljoprivrednici proizvode većinom kornišone (47%), bave se plasteničkom proizvodnjom (17%), a zastupljeni su i uzgajivači bundeve, bučinog ulja, b.tikve, krumpira, paprike, kupusa i cvjetače, i drugog povrća u manjim količinama.

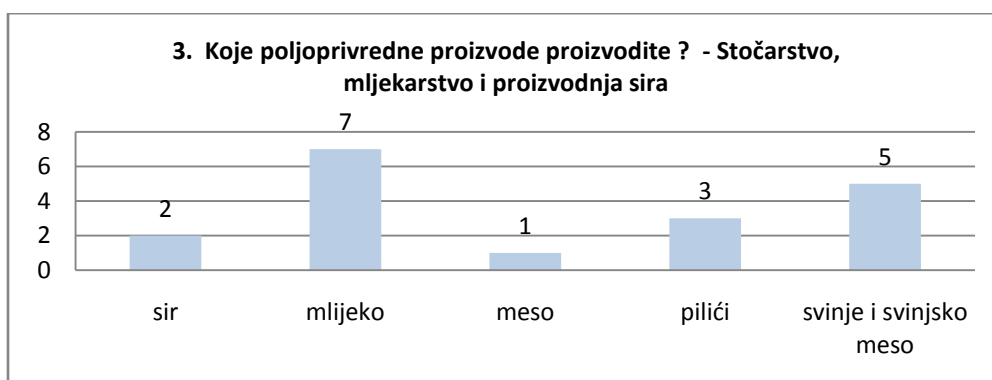
Graf 5 Zastupljeni poljoprivredni proizvodi u sektoru povrtlarstva

Pčelarstvom se bavi 16% anketiranih poljoprivrednika, a proizvode med, polen, propolis, matičnu mliječ, ljekoviti pelud i matice (Graf 6).

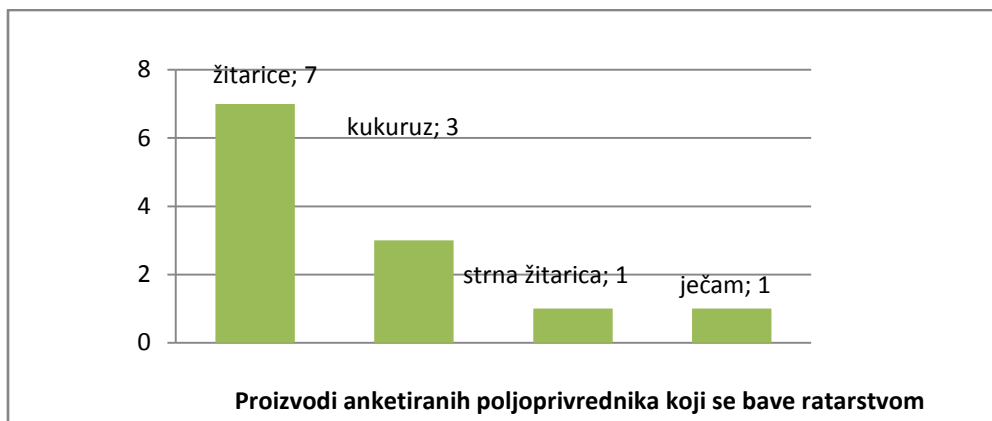
Graf 6 Zastupljeni poljoprivredni proizvodi u sektoru pčelarstva

Sektore stočarstva, peradarstva, mljekarstva i proizvodnje sira prikazujemo zajedno jer se značajan broj anketiranih poljoprivrednika bavi i jednim i drugim sektorom, a proizvode mlijeko, sir, meso, i bave se uzgojem pilića, te svinja i proizvodnjom svinjskog mesa (Graf 7).

Graf 7 Zastupljeni poljoprivredni proizvodi u sektoru stočarstva, peradarstva, mljekarstva i proizvodnje sira

U sektoru ratarstva anketirani poljoprivrednici bave se proizvodnjom raznih žitarica, strnih žitarica i pojedinačno kukuruza i ječma (Graf 8)

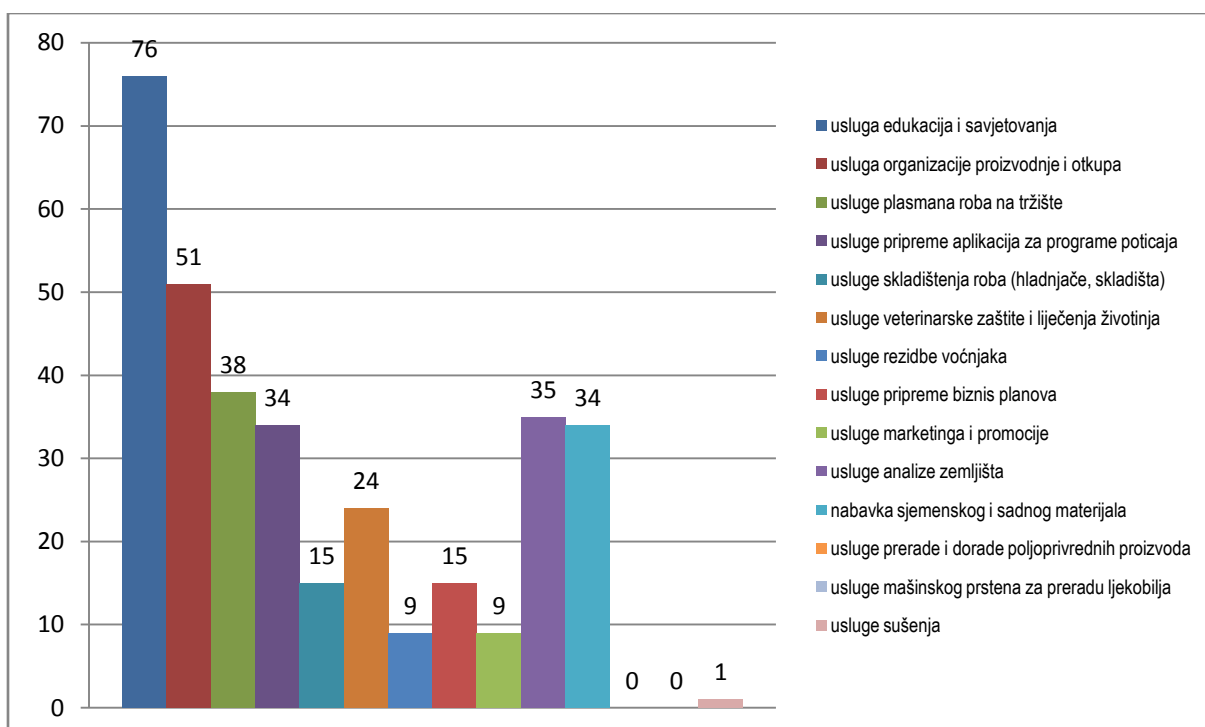

Graf 8 Zastupljeni poljoprivredni proizvodi u sektoru ratarstva

U sektorima ljekobilja i sakupljanja šumskih plodova djeluje 5 ispitanika, a svi se bave isključivo proizvodnjom ljekovitog bilja.

II Korištenje savjetodavnih usluga

4. Koje vrste savjetodavnih i tehničkih usluga u poljoprivredi koristite od strane institucija, službi, zadruga, udruženja ?

Graf 9 Pregled korištenja poljoprivrednih usluga u Žepču

Na ovo pitanje odgovorilo je 98 ispitanika.

U provedenoj anketi, najveći broj ispitanika naveo je korištenje usluga edukacije i savjetovanja, 78% (76 osoba). Značajno je naglasiti da je 42% (41 osoba) svih ispitanika koji koriste usluge edukacija i savjetovanja član nekog udruženja/zadruge.

Tabela 1 Pregled korištenja savjetodavnih usluga prema sektorima

	VOČARSTVO	STOČARSTVO	RATARSTVO	POVRTLARSTVO	LJEKOBILJE	PČELARSTVO	MLJEKARSTVO	PROIZVODNJA SIRA	SAKUPLJANJE ŠUMSKIH PLODOVA	PERADARSTVO
UKUPNO POLJOPRIVREDNIKA	51	19	11	36	4	16	12	1	1	2
usluga edukacija i savjetovanja	42	9		26						
usluga organizacije proizvodnje i otkupa	30			18	1	2				
usluge plasmana roba na tržište	23		2	15		8	1			
usluge pripreme aplikacija za programe poticaja	20	4	4	14	1	7	3	1		
usluge skladištenja roba (hladnjače, skladišta)	14			4		2				
usluge veterinarske zaštite i liječenja životinja		4				6	12			1
usluge rezidbe voćnjaka	9									
usluge pripreme biznis planova	12			2		1				
usluge marketinga i promocije	5			4		1	1			
usluge analize zemljišta	23		5	15						
nabavka sjemenskog i sadnog materijala	20		1	21						
usluge prerade i dorade poljoprivrednih proizvoda										
usluge mašinskog prstena za preradu ljekobilja										
usluge sušenja	1									

Iz tabele 1 vidljivo je da čak 43% (42 osobe) koje su koristile ove usluge dolaze iz sektora voćarstva. Drugi najzastupljeniji sektor u korištenju ovih usluga je povrtlarstvo sa 26 korisnika, od čega je 19 korisnica. Samo 9 od ukupno 19 poljoprivrednika koji se bave stočarstvom koristile je usluge edukacije i savjetovanja.

Usluge organizacije proizvodnje i otkupa koristi 51 osoba, odnosno 52% ispitanika, gdje su opet najzastupljeniji sektori voćarstvo, (30 poljoprivrednika ili 60% svih voćara) koristi ove usluge, i povrtlarstvo, (18 poljoprivrednika ili 50% svih koji se bave povrtlarstvom a sudjelovali su u anketi).

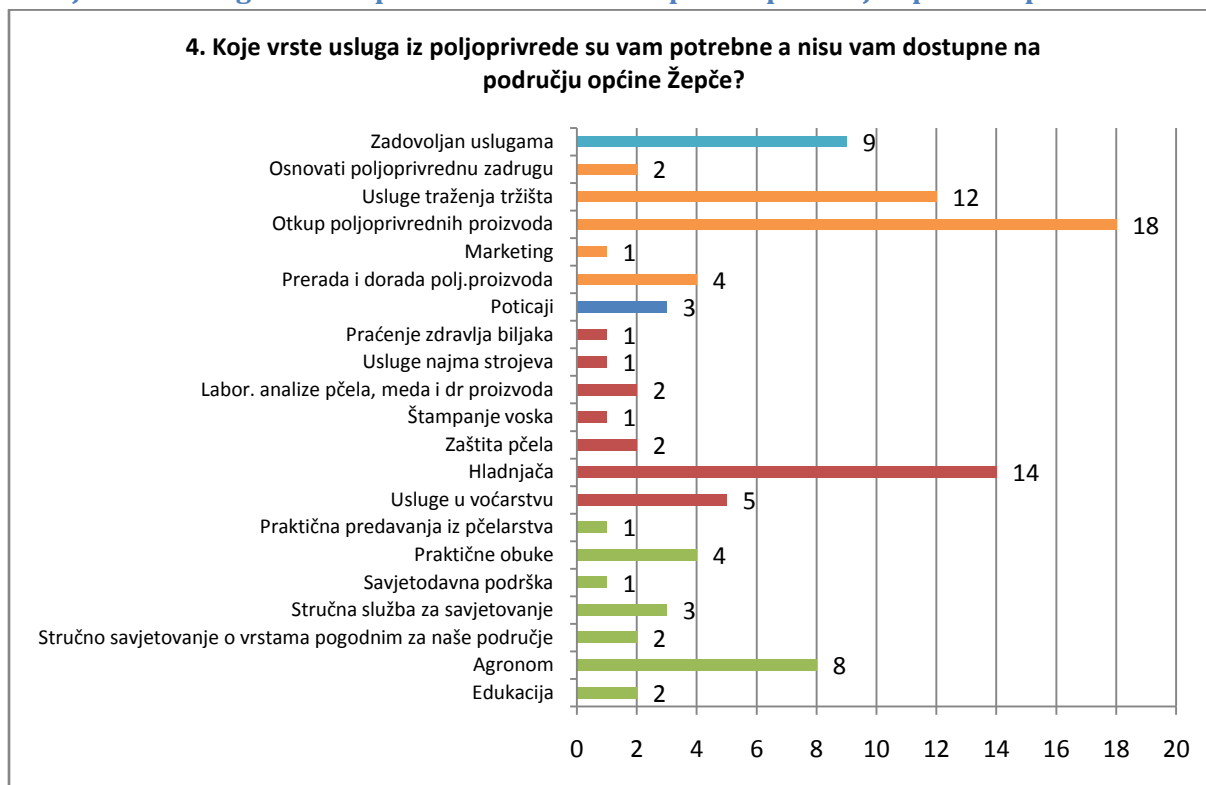
Slijedeća usluga tiče se plasmana roba na tržište, koji je koristilo ukupno 38 ispitanika u slijedećim sektorima: voćarstvo (20 ispitanika), povrtlarstvo(15), pčelarstvo (8) i ratarstvo (2) i mljekarstvo (1).

34 ispitanika koristili su usluge pripreme aplikacija za programe poticaja, i to najviše iz sektora voćarstva i povrtlarstva.

Na području Žepča se nude usluge analize zemljišta koje su koristili poljoprivrednici iz sektora voćarstva (23 ispitanika – gotovo polovica svih ispitanih voćara), 5 od 11 ispitanih ratara i gotovo polovica anketiranih povrtlara (15).

Usluge nabavke sjemenskog i sadnog materijala korištene su u sektorima povrtlarstva (21 osoba), i voćarstva (20 osoba).

5. Koje vrste usluga su vam potrebne a nisu dostupne na području općine Žepče?

Graf 10 Prikaz poljoprivrednih usluga koje poljoprivrednici žele, a nemaju na području Žepča

Na ovo pitanje odgovorilo je 77 ispitanika.

Najveći broj ispitanika izjasnio se o potrebi otkupa poljoprivrednih proizvoda (18 ili 23%). Ovdje je najveći broj poljoprivrednika koji se bave povrtlarstvom (9) izrazio potrebu za otkupom, ali su i iz sektora voćarstva (4), te stočarstva (1), mljekarstva (1), peradarstva (1) i ratarstva (2).

Potrebu za uslugom hladnjače izrazilo je 18% (14 ispitanika) poljoprivrednika. Prema profilu, to su isključivo voćari, (100%) svih odgovora, i to voćari koji su članovi udruženja Poljar, i proizvođači maline.

Za uslugama traženja tržišta potrebu je izrazilo 16% ispitanika (12 osoba), i to posebice iz sektora voćarstva (5 osoba), te stočarstva (2), povrtlarstva (2), ratarstva (1), mljekarstva (2).

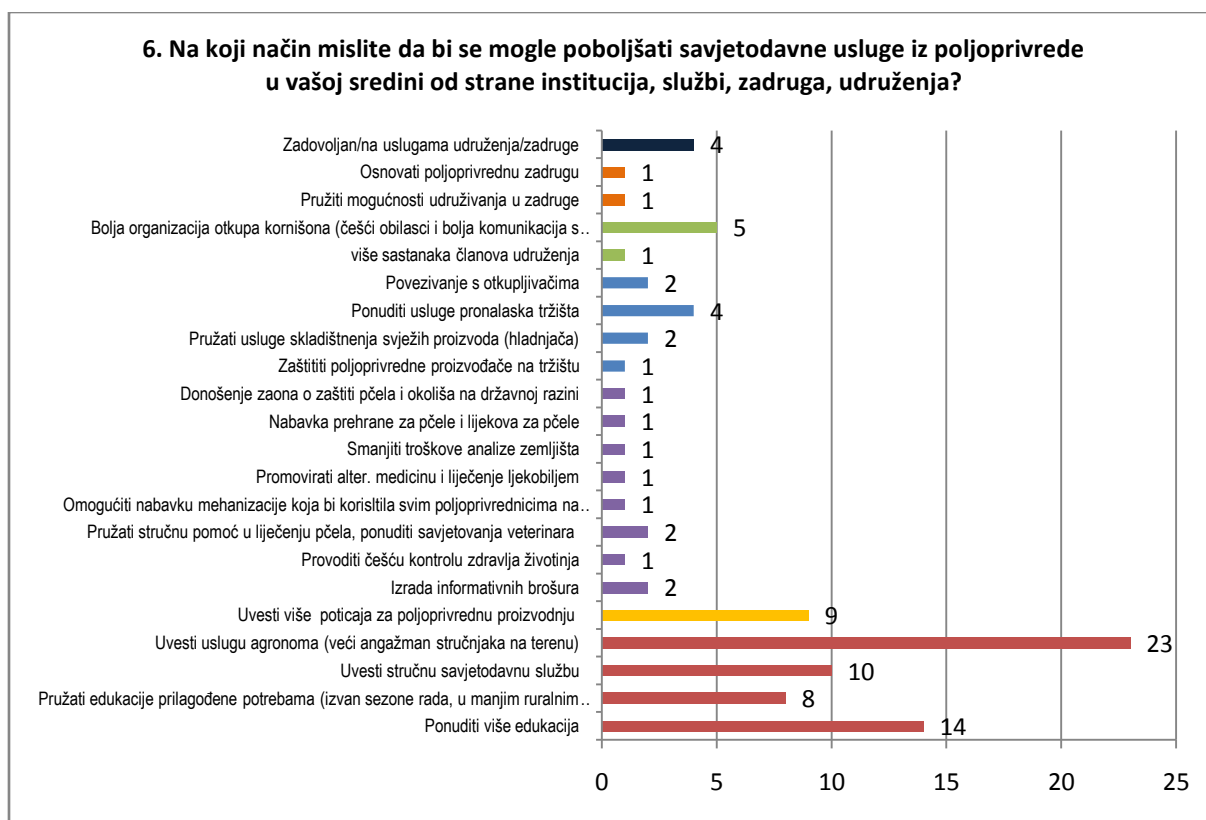
Usluge agronoma tražilo je 8 članova udruženja Malinari –kooperanti“ Željezno Polje, i OZZ „Žepački rolend“.

Poljoprivrednici pčelari smatraju da su im neophodne usluge praktičnih predavanja iz pčelarstva, zaštite pčela, štampanja voska, laboratorijske analize pčela, meda i dr. proizvoda, a koje se trenutno ne nude na području općine.

Ostale tražene usluge pojedinačne su prirode i ne mogu predstavljati značajan uzorak.

6. Na koji način mislite da bi se mogle poboljšati savjetodavne usluge iz poljoprivrede u vašoj sredini od strane institucija, službi, zadruga, udruženja?

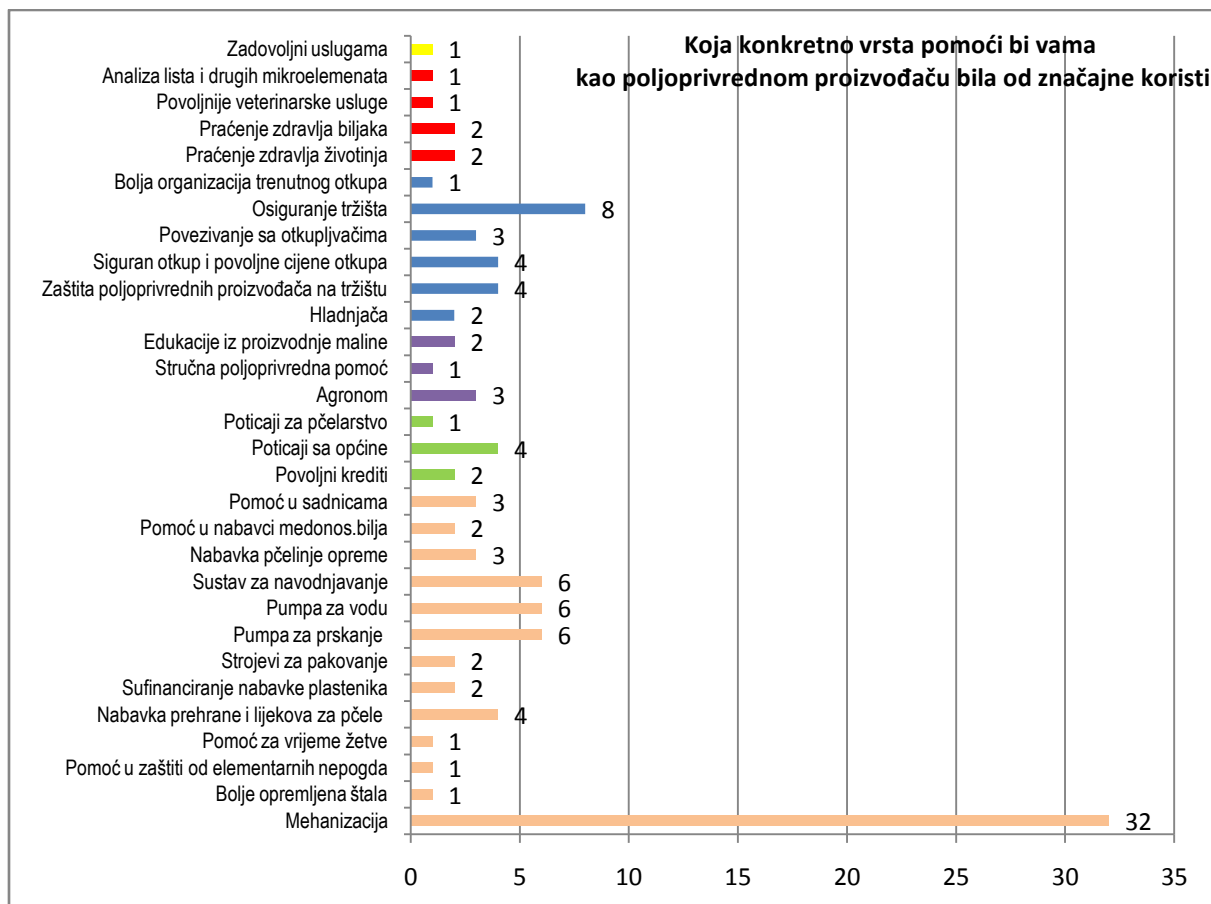

Graf 11 Prikaz prijedloga za poboljšanje savjetodavnih usluga od strane ispitanika

Na 6.pitanje odgovorilo je 81 poljoprivrednik. Najveći dio ispitanika smatra da bi se savjetodavne usluge poboljšale većom ponudom stručne savjetodavne podrške i edukacija (55 ispitanika, odnosno 68% svih odgovora).

Tu su 23 poljoprivrednika (28% svih odgovora) izrazili potrebu za uslugom agronoma odnosno većim angažmanom stručnjaka na terenu, 10 poljoprivrednika smatra da je potrebno uvesti stručnu savjetodavnu službu, a 22 poljoprivrednika (27%) smatra da je potrebno više edukacija, ali prilagođenih prema lokaciji (u ruralnim krajevima) i vremenu (izvan sezone rada na polju).

7. Koja konkretno vrsta pomoći bi vama kao poljoprivrednom proizvođaču bila od značajne koristi?

Graf 12 Prikaz prijedloga ispitanika o konkretnim vrstama pomoći

Na ovo pitanje odgovorilo je 97 poljoprivrednika/ca.

Prijedlozi konkretne pomoći anketiranim poljoprivrednicima/cama grupirani su prema oblicima pomoći. Tako se čak 69 ispitanika (71%) izjasnilo o potrebi određene mehanizacije, opreme ili materijala.

Ispod, u tabeli 2 je prikazana struktura pomoći prema sektorima poljoprivrede, kako bismo imali bolji uvid što točno zanima poljoprivrednike iz pojedinih sektora.

Najviše je zastupljena mehanizacija (32 ispitanika), i to uglavnom u voćarstvu (28 osoba), ali i u povrtlarstvu (5 osoba). Među opremom najzastupljenije su pumpe za prskanje, pumpe za vodu i sustavi za navodnjavanje, i to u voćarstvu i povrtlarstvu.

O potrebi za financijskim sredstvima izjasnilo se 7 ispitanika, dok je samo 6 tražilo neki oblik savjetodavne pomoći.

Preko 20 ispitanih osoba zainteresirano je za pomoć na području skladištenja, organizacije i plasmana roba na tržište, i to najviše iz sektora povrtlarstva (tabela 2).

Tabela 2 Pregled konkretno potrebne pomoći anketiranim poljoprivrednicima prema sektoru poljoprivrede

Vrsta konkretne pomoći	VOĆARSTVO	POVRTLARSTVO	PČELARSTVO	RATARSTVO	MLJEKARSTVO	STOČARSTVO	LJEKOBILJE
Mehanizacija	28	5		1	1	1	
Bolje opremljena štala					1		
Pomoć u zaštiti od elementarnih nepogoda				1			
Pomoć za vrijeme žetve				1			
Nabavka prehrane i lijekova za pčele			4				
Sufinanciranje nabavke plastenika		2					
Strojevi za pakovanje			1				1
Pumpa za prskanje	6						
Pumpa za vodu	6						
Sustav za navodnjavanje	6	4					
Nabavka pčelinje opreme			3				
Pomoć u nabavci medonos.bilja			2				
Pomoć u sadnicama		3					
Povoljni krediti							
Poticaji sa općine	1	3		1		2	
Poticaji za pčelarstvo			1				
Agronom	3						
Stručna poljoprivredna pomoć		1					
Edukacije iz proizvodnje maline	2						
Hladnjača	2	2					
Zaštita poljoprivrednih proizvođača na tržištu		3	1	2	2	2	
Siguran otkup i povoljne cijene otkupa		2				1	1
Povezivanje sa otkupljivačima	2	2					
Osiguranje tržišta	2	3		2	2		
Bolja organizacija trenutnog otkupa		1					
Praćenje zdravlja životinja					1	1	
Praćenje zdravlja biljaka	1	1					
Povoljnije veterinarske usluge					1		
Analiza lista i drugih mikroelemenata	1						
Zadovoljni uslugama		1					

III Zaključak

Analiza provedene ankete pokazuje nekoliko činjenica:

- Anketirani poljoprivrednici najčešće koriste savjetodavne usluge i edukacije (78%), a njihove preporuke za poboljšanje istih su: više stručne pomoći na terenu, usluge agronoma, uvođenje stručne savjetodavne službe, (41%) , više edukacija, i bolja dostupnost edukacija, odnosno provođenje edukacija u ruralnim naseljima, te održavanje istih izvan sezone rada na polju (27%)
- Usluge organizacije proizvodnje i otkupa koristi 52% ispitanika, a preporuke za poboljšanje su: bolja organizacija otkupa (češći obilasci kooperanata i komunikacija) i pružanje usluga skladištenja svježih proizvoda. Tu su najzastupljeniji sektori voćarstvo i povrtlarstvo.
- U pitanju br 5, najveći broj ispitanika izjasnio se o potrebi otkupa poljoprivrednih proizvoda (18 ili 23%). Ovdje je najveći broj poljoprivrednika koji se bave povrtlarstvom (9) izrazio potrebu za otkupom, ali i iz sektora voćarstva (4), te stočarstva (1), mljekarstva (1), peradarstva (1) i ratarstva (2).
- Potrebu za uslugom hladnjače izrazilo je 18% (14 ispitanika) poljoprivrednika. Prema profilu, to su isključivo voćari, (100%) svih odgovora, i to voćari koji su članovi udruženja Poljar, i proizvođači maline.
- Za uslugama traženja tržišta potrebu je izrazilo 16% ispitanika (12 osoba), i to posebice iz sektora voćarstva (5 osoba), te stočarstva (2), povrtlarstva (2), ratarstva (1), mljekarstva (2).
- Usluge agronoma tražilo je 8 članova udruženja Malinari –kooperanti“ Željezno Polje, i OZZ „Žepački roland“.
- Poljoprivrednici pčelari smatraju da su im neophodne usluge praktičnih predavanja iz pčelarstva, zaštite pčela, štampanja voska, laboratorijske analize pčela, meda i dr. proizvoda, a koje se trenutno ne nude na području općine.
- Kada se radi o konkretnoj pomoći koji poljoprivrednici trenutno trebaju, najveći broj izrazio je potrebu za nekim oblikom mehanizacije i opreme. Preko 20 ispitanih osoba zainteresirano je za pomoć na području skladištenja, organizacije i plasmana roba na tržište, i to najviše iz sektora povrtlarstva (tabela 2).

Direktorica RAŽ-a
Branka
Branka Janko

